

รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ ได้มีผู้เคยทำมาแล้วไม่มากนัก ทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศ สำหรับการวิจัยที่ได้เคยทำกันในเมืองไทยนั้น ส่วนมากมักจะเป็นเรื่องราว ที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา หรือทางมหาวิทยาลัยสงฆ์ ซึ่งกล่าวอย่างกว้าง ๆ ทั่วไปไม่ได้ เฉพาะเจาะจงว่าเป็นวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ อย่างไรก็ตาม การวิจัยที่ได้นำมากล่าว ถึงในที่นี้แม้จะมีบางส่วนเท่านั้นที่ตรงกับการวิจัยครั้งนี้จริง ๆ แต่ก็ช่วยให้เห็นวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัยแต่ละเรื่องและผลที่ได้จากการวิจัยนั้น ๆ รวมทั้งเนื้อหาสาระและข้อคิดเห็น ก็พอจะนำมาใช้เป็นแนวทางสำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้เป็นอย่างดี การวิจัยเหล่านั้นมีดังต่อไปนี้คือ

ในปี พ.ศ.๒๕๐๐ นวลฉวี เสวตเวช ได้ทำการวิจัยเรื่อง "พุทธศาสนากับ การแนะแนว" โดยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงความมุ่งหมายและเทคนิคในการสอนหลัก ธรรมของพระพุทธเจ้าและในการแนะแนว และเพื่ออธิบายถึงเทคนิคในการนำเอาหลักธรรม ของพระพุทธเจ้ามาใช้ในการแนะแนว ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการค้นคว้า เรื่องที่จะศึกษานี้จากหนังสือ ต่าง ๆ ทางด้านพุทธศาสนา และด้านการแนะแนว ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมทั้ง จากประสบการณ์ของตนเอง ส่วนผลของการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ความมุ่งหมายในการสอนหลัก ธรรมของพระพุทธเจ้าและความมุ่งหมายในการแนะแนวนั้นตรงกันในแง่ที่มุ่งให้แต่ละบุคคล สามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข และเป็นพลเมืองดีที่สังคมต้องการ สามารถแก้ไข ปัญหาชีวิตได้พอสมควร รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสังคมและผู้อื่นได้ สำหรับเทคนิคในการสอนหลัก ธรรมของพระพุทธเจ้านั้น ส่วนใหญ่คล้ายคลึงกับเทคนิคในการแนะแนว จะต่างกันเฉพาะใน

นวลฉวี เสวตเวช. "พุทธศาสนากับการแนะแนว" วิทยานิพนธ์ประกอบ
ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๐๐ .

ส่วนปลีกย่อยเพื่อให้เหมาะสมกับกาลสมัยเท่านั้น ส่วนการปลูกฝังคุณธรรมและหลักธรรมลงในจิตใจคนนั้น เป็นสิ่งที่จะต้องกระทำเป็นอย่างยิ่งตั้งแต่ระยะที่เด็กเริ่มพูดได้จนเติบโตขึ้นเป็นลำดับ ทั้งนี้เพื่อจะได้เป็นการแก้ไขปัญหาทางด้าน การปรับตัวและความประพฤติของเด็กให้ลดน้อยลง

ปีต่อมา ภิญโญ ศรีหงส์^๒ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความสนใจและทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อพุทธศาสนา" เพื่อทำการสำรวจความสนใจและทัศนคติของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้การวิจัยแบบการสำรวจหาข้อเท็จจริง ด้วยการส่งแบบสอบถามไปยังนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ จำนวน ๑๐๕๐ คน จากโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งชายและหญิง ในจังหวัดพระนครและธนบุรีรวม ๕ แห่ง ผลของการวิจัย ปรากฏว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อพุทธศาสนา และเห็นความจำเป็นในการศึกษาศาสนาและศีลธรรม แต่มีคำตอบไม่น้อยที่แสดงความไม่ยอมเรียนวิชาศีลธรรม โดยอ้างว่าคะแนนน้อย นอกจากนี้นักเรียนเกือบทั้งหมดมีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติธรรมะในพระพุทธศาสนา คือ ๕ เป็นธรรมะที่นักเรียนรู้จักมากที่สุด

ปี พ.ศ. ๒๕๐๒ สำเนา เจิมพร^๓ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "แนวการสอนพุทธศาสนากับแนวการสอนแผนใหม่" เพื่อมุ่งที่จะแสดงถึงหลักและปรัชญาทางการศึกษาและพุทธศาสนาอย่างกว้าง ๆ และเพื่อช่วยผู้ใหญ่ท่านเกิดความสนใจคนควาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางพระพุทธศาสนากับการศึกษาต่อไป โดยใช้วิธีการวิจัยแบบคนควาเรื่องราวจากหนังสือต่าง ๆ ทางด้าน

^๒ภิญโญ ศรีหงส์. "ความสนใจและทัศนคติที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีต่อพุทธศาสนา" วิทยานิพนธ์ประกอบปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๐๑.

^๓สำเนา เจิมพร. "แนวการสอนพุทธศาสนากับแนวการสอนแผนใหม่" วิทยานิพนธ์ประกอบปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๐๒.

การศึกษา และทางค่านพระพุทธรูปศาสนาและคำแนะนำจากผู้ที่ทรงคุณวุฒิทั้งทางค่านการศึกษา และทางค่านพุทธรูปศาสนาควย ผลของการวิจัยปรากฏว่า ความมุ่งหมายทางการศึกษาและทางพุทธรูปศาสนา เป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยที่ทางหลักการศึกษาเห็นว่า ครูที่ดีต้องเป็นผู้ที่รักการสอน มีวิชาความรู้ที่จะสอนเด็ก และมีบุคลิกลักษณะที่ดี ซึ่งตรงกับบุคลิกลักษณะของพระพุทธรูปของค ส่วนในค่านการสร้างหลักสูตรตามหลักการศึกษาแผนใหม่ และตามหลักการศึกษาของพระพุทธรูปของค นั้น มีความสอดคล้องกันมาก และเป็นสิ่งที่พระพุทธรูปของคทรงไข่มาก่อน เพราะทางคเริ่มมาจากชีวิตประจำวันทั้งสิ้น และได้นำสิ่งที่เห็นว่าเหมาะสมและจำเป็นต่อชีวิตเด็กทั้งในค่านความเป็นอยู่และการสังคม ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตลอดจนนำความรู้นั้นมาใช้ในชีวิตประจำวันในสังคมได้อย่างเหมาะสม

ปี พ.ศ. ๒๕๐๓ ราชินี ทองสวัสดิ์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง "การอบรมศีลธรรมและพุทธรูปศาสนาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในทัศนคติของครู" เพื่อต้องการทราบทัศนคติของอาจารย์ใหญ่และครูผู้สอนศีลธรรม เกี่ยวกับการอบรมศีลธรรมและพุทธรูปศาสนาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์อาจารย์ใหญ่และครูผู้สอนศีลธรรมจำนวน ๑๕ คนในโรงเรียนทั้งชายและหญิง ในจังหวัดพระนครและธนบุรี รวม ๔ แห่ง ผลของการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ในการสอนศีลธรรมและพุทธรูปศาสนาส่วนใหญ่ ต้องการให้นักเรียนนำความรู้ไปปฏิบัติจริง ๆ ใคอย่างถูกต้อง อาจารย์ใหญ่เห็นด้วยกับการใช้อุปกรณ์การสอนครูผู้สอนทุกคน วัตถุประสงค์การเรียนการสอนจากขอเขียนเท่านั้น ส่วนค่านหลักสูตรนั้น อาจารย์ใหญ่และครูเห็นว่า มีเนื้อหาซ้ำกันทั้ง ๓ ปี ทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย ทางค่านเวลาสอนที่กำหนดใคานั้น ครูส่วนใหญ่เห็นว่า มีความเหมาะสมแล้ว

“ราชินี ทองสวัสดิ์ . "การอบรมศีลธรรมและพุทธรูปศาสนาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในทัศนคติของครู" วิทยานิพนธ์ประกอบปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๐๓ .

ในปีเดียวกันนี้ สุธา ชรรรมมิตร^๕ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การอบรมพุทธศาสนาและศีลธรรมทางบ้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" เพื่อสำรวจว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนรัฐบาลชั้นนำในจังหวัดพระนครและธนบุรี ใ้รับการอบรมพระพุทธศาสนาและศีลธรรมจรรยาทางบ้านอย่างไรบ้าง และผลที่ได้เป็นอย่างไร โดยทำการวิจัยแบบการสำรวจหาข้อเท็จจริงด้วยการส่งแบบสอบถามไปยังนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๒ - ๓ ทั้งชายและหญิง จำนวน ๑๐๔๐ คน จากโรงเรียนรัฐบาลชั้นนำ ๕ แห่ง และได้สัมภาษณ์ผู้ปกครองของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามนั้นด้วย จำนวน ๒๕ คน ผลของการวิจัยปรากฏว่า เด็กส่วนมากได้รับการอบรมสั่งสอนให้ยึดถือหลักธรรมะต่าง ๆ ทางพุทธศาสนาและศีลธรรมอย่างสม่ำเสมอ บุคคลที่ทำหน้าที่อบรมนักเรียนทางบ้านมากที่สุด คือ บิดา มารดา ส่วนศาสนกิจที่ทางบ้านและนักเรียนปฏิบัติมากที่สุด คือ การศรัทธา ทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว และทำบุญวันเกิด ศาสนกิจเหล่านี้มักจะทำกันเฉพาะในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและในโอกาสคล้ายวันเกิด สำหรับทัศนคติและความสนใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับเนื้อหาและคะแนนวิชาศีลธรรมอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี

ในปีเดียวกันนี้อีกเช่นกัน สุมาลี สุทนต์ปริกา^๖ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การอบรมพุทธศาสนาและศีลธรรมทางบ้าน" เพื่อสำรวจว่า เยาวชนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายใ้รับการอบรมทางพระพุทธศาสนาและศีลธรรมอย่างไรบ้าง ในด้านที่เกี่ยวกับการสอนหลักพระพุทธศาสนาและศีลธรรมทางบ้าน การปฏิบัติศาสนกิจต่าง ๆ ตลอดจนทัศนคติและความสนใจทางบ้านเกี่ยวกับการอบรมพระพุทธศาสนาและศีลธรรม โดยการส่งแบบสอบถามไปยังนักเรียน

^๕สุธา ชรรรมมิตร. "การอบรมพุทธศาสนาและศีลธรรมทางบ้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" วิทยานิพนธ์ประกอบปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๐๓ .

^๖สุมาลี สุทนต์ปริกา. "การอบรมพุทธศาสนาและศีลธรรมทางบ้าน" วิทยานิพนธ์ประกอบปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๐๓ .

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ - ๕ - ๖ จำนวนทั้งสิ้น ๔๓๔ คน จากโรงเรียนรัฐบาลทั้งชายและหญิง ในจังหวัดพระนคร ๔ แห่ง และทำการสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนที่ได้ตอบแบบสอบถามแล้ว จำนวน ๒๕ คน ผลปรากฏว่าทางบ้านได้เอาใจใส่อบรมสั่งสอนเด็กให้เข้าใจพระพุทธศาสนา อยู่เสมอ ทางบ้านได้อบรมให้เด็กปฏิบัติและยึดถือคตินิยมต่าง ๆ อยู่เป็นประจำและผู้อบรมเยาวชนทางบ้านส่วนมากได้แก่บิดา มารดา ส่วนศาสนกิจที่ทางบ้านปฏิบัติมากที่สุดคือ การตักบาตร การทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว สำหรับทัศนคติและความสนใจของผู้ปกครองต่อวิชาศีลธรรมตลอดจนความเอาใจใส่ต่อการเรียนของเด็กนั้น อยู่ในเกณฑ์ที่พอสมควร

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ พระพรหม วัชรภักย์^๑ ได้ทำการศึกษาเรื่อง "การใช้กิจกรรมในการสอนวิชาศีลธรรมสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" เพื่อทำการสำรวจว่า ครูผู้สอนได้ใช้อุปกรณ์และกิจกรรมอย่างไรบ้างในการสอน นักเรียนมีความสนใจได้รับความรู้มากน้อยเพียงไร ผลผลของการเรียนการสอนได้เป็นไปตามความมุ่งหมายที่วางไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติหรือไม่ เป็นไปตามหลักสูตรเพียงไร โดยใช้วิธีการสังเกตการเรียนการสอนในโรงเรียนต่าง ๆ ๕ แห่ง เป็นโรงเรียนสาธิต ๓ แห่ง และโรงเรียนสตรี ๒ แห่ง ผลของการวิจัย พบว่า การใช้กิจกรรมและอุปกรณ์การสอนศีลธรรมในขณะนั้นยังมีข้อบกพร่องอยู่หลายประการ เป็นต้นว่า ครูไม่ทราบวิธีใช้อุปกรณ์การสอน และครูไม่มีวิธีที่จะให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม เป็นต้น

อีก ๑ ปีต่อมา สมถวิล อัจฉรินทร์^๒ ได้ทำการศึกษาเรื่อง "การสำรวจการวัดผลวิชาศีลธรรมในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" มีวัตถุประสงค์ที่จะสำรวจวิธีการวัดผลวิชา

^๑พระพรหม วัชรภักย์. "การใช้กิจกรรมในการสอนวิชาศีลธรรมสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" วิทยานิพนธ์ประกอบปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๐๔ .

^๒สมถวิล อัจฉรินทร์. "การสำรวจการวัดผลวิชาศีลธรรมในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" วิทยานิพนธ์ประกอบปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๐๕ .

ศีลธรรมในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ครูที่กำลังทำการสอนอยู่ในโรงเรียน
 รัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ ทั้งชาย หญิง และสหศึกษารวม ๖ โรงเรียน เป็นจำนวนทั้ง
 สิ้น ๒๐ คน ผลของการวิจัย ปรากฏว่า ครูมักจะทำการวัดผลในคราวสอบได้ สอบกลางปี
 และสอบซ่อม มีครูเป็นส่วนน้อยที่จะทำการวัดผลนักเรียนก่อนจะขึ้นบทเรียนใหม่ หรือก่อนจะ
 หมกชั่วโมงสอน การวัดผลที่ทำกันอยู่ในขณะนั้น ยังนิยมวัดผลจากข้อเขียนเพียงอย่างเดียว
 ส่วนการวัดผลทางด้านพฤติกรรมยังไม่นิยมใช้กัน

ในปี พ.ศ.๒๕๐๖ ภัทรพร ทิพย์รักษา^๔ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความช่วยเหลือ
 ทางวิชาการที่ครูสอนสังคมศึกษาต้องการ" โดยมีความมุ่งหมายที่จะสำรวจความต้องการ
 ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ ของครูผู้สอนสังคมศึกษา โดยการส่งแบบสอบถามไปยังครู
 ที่สอนสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ - ๕ ในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ประเภท
 ละ ๑๔ โรงเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูที่สอนสังคมโดยทั่วไป ต้องการที่จะมีส่วนร่วม
 ในการทำหลักสูตรและประมวลการสอนวิชาสังคมศึกษา เพื่อจะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความ
 คิดเห็นและเสนอปัญหา ครูสังคมต้องการและเต็มใจที่จะให้มีการอบรมวิชาสังคมศึกษาปีละ
 ครั้ง ทั้งยังต้องการให้มีการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับหนังสือแบบ เรียนให้ถูกต้องและสอดคล้อง
 กับหลักสูตรฉบับปัจจุบัน และต้องการให้ทางโรงเรียนจัดห้องสังคมศึกษา เพื่อความสะดวก
 ในการสอนและการเก็บอุปกรณ์การสอน นอกจากนี้ยังเสนอให้ศึกษานิเทศก์จัดเอกสารที่เป็น
 ศูนย์รวมข่าวให้ความรู้และตอบปัญหาทางวิชาสังคมศึกษาแจกแก่โรงเรียนอีกด้วย ในตอนท้าย
 ครูสังคมได้ให้ความเห็นว่า ควรมีชั่วโมงสอนสัปดาห์ละไม่เกิน ๑๔ ชั่วโมง เพราะต้องการเวลา
 สำหรับการเตรียมการสอนและศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

^๔ภัทรพร ทิพย์รักษา . "ความช่วยเหลือทางวิชาการที่ครูสอนสังคมศึกษาต้องการ"
 วิทยานิพนธ์ประกอบปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ปีการศึกษา ๒๕๐๖

ปี พ.ศ.๒๕๐๔ จิตรบุญรวม เถาว์วัฒนา^{๑๐} ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจปัญหาและอุปสรรคในการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" เพื่อรวบรวมปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเฉพาะสายสามัญว่ามีอะไรบางอย่างมากน้อยเพียงไร โดยใช้วิธีการส่งแบบสอบถามไปยังครูและนักเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนราษฎร์ โรงเรียนสาธิต และโรงเรียนในโครงการปรับปรุงของกรมวิสามัญศึกษาในจังหวัดพระนครและธนบุรี จำนวนประชากรทั้งสิ้น ๔๐๐ คน ครู ๑๐๐ คน นักเรียน ๓๐๐ คน ผลของการวิจัยปรากฏว่าวิธีการสอนของครูยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร โรงเรียนมีอุปกรณ์การสอนน้อยและยังไม่ทันสมัยนัก มีหนังสือสำหรับคนความน้อยเกินไป ครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรน้อยเกินไป และโรงเรียนไม่มีชุมนุมสังคมศึกษาสำหรับครูและนักเรียนใคร่ร่วมกันจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาให้ดีขึ้น ในตอนท้ายผู้วิจัยได้ขอเสนอแนะว่าการที่จะปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นให้ดีขึ้น ท้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย เช่นตัวครูเอง จะต้องหาทางปรับปรุงบุคลิกภาพและวิธีการสอนของตนให้ดีขึ้นและหมั่นศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ

ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๐๕ พานี แสงวงกิจ^{๑๑} ได้ทำการวิจัยเรื่อง "แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" เพื่อสำรวจทัศนคติของครูและนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการเรียนการสอนวิชานี้ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงวิชาสังคมศึกษาให้ดีขึ้น โดยใช้วิธีการส่งแบบสอบถามไปยังครู ๕๑ คน และนักเรียนจำนวน ๒๗๗ คน จากโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดพระนครรวม ๑๔ โรงเรียน รวมประชากรทั้งสิ้น ๓๒๘ คน ผลของการวิจัยปรากฏ

002130

^{๑๐}จิตรบุญรวม เถาว์วัฒนา. "การสำรวจปัญหาและอุปสรรคในการสอนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" วิทยานิพนธ์ประกอบปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๐๔.

^{๑๑}พานี แสงวงกิจ. "แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" วิทยานิพนธ์ประกอบปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๐๕.

ว่า ครูและนักเรียนส่วนมากมีทัศนคติที่ติดข้องการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ปัญหาที่ครูมักประสบกันเป็นส่วนมากคือ ปัญหาส่วนตัว คือ รายได้ และค่านางานการสอนที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ส่วนปัญหาในค่านางานใช้อุปกรณ์การสอนนั้นปรากฏว่า อุปกรณ์การสอนของโรงเรียนยังมีน้อยและไม่ทันสมัยเท่าที่ควร และอุปสรรคสำคัญที่มีผลต่อการสอนวิชาสังคมศึกษาเป็นอย่างยิ่งคือ นักเรียนขาดความสนใจ ไม่เห็นความสำคัญของวิชานี้ นอกจากนี้ครูและนักเรียนส่วนใหญ่ต้องการให้มีการปรับปรุงในค่านหลักสูตร คะแนน เวลาเรียน หนังสือแบบเรียน ตลอดจนต้องการให้โรงเรียนปรับปรุงห้องสมุดและจัดหาหนังสือประกอบการค้นคว้าให้มากขึ้น ในตอนท้ายผู้วิจัยได้ขอเสนอแนะว่าการที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย โดยเริ่มตั้งแต่กระทรวงศึกษาธิการ สถาบันฝึกหัดครูฝ่ายบริหารของโรงเรียน และตัวครูผู้สอนเอง

นอกจากนี้ยังมีการวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ในต่างประเทศอีกหลายเรื่องคือ

ในปี ค.ศ. ๑๙๕๘ Robert L. Jones, Jr.^{๑๒} ได้ทำการวิจัยเรื่อง A Study of Ethical Discriminatory Abilities Among Selected High School Students มีวัตถุประสงค์ที่จะเปรียบเทียบความสามารถในการเห็นความแตกต่างทางศีลธรรมจรรยา ระหว่างผู้ที่เคยกระทำผิดทางระเบียบวินัยกับผู้ที่เป็นผู้นำของนักเรียนในโรงเรียน High School และต้องการเพ่งเล็งศึกษาวิจัยความรับผิดชอบของโรงเรียนในค่านางานอบรมศีลธรรมและความประพฤติของนักเรียนด้วย การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างสภาพการณ์ที่เป็นปัญหาขึ้น ๑๐ ประการ ซึ่งจะอธิบายถึงระดับของความผิดทางวินัยที่ปรากฏอยู่ในโรงเรียน High School ทั่ว ๆ ไป จากนั้นก็จะนำเรื่องราวที่สร้าง

^{๑๒}Robert L. Jones, Jr. "A Study of Ethical Discriminatory Abilities Among Selected High School Students" School of Education, Indiana University, 1958.

ชื่อนี้ไปอ่านให้นักเรียนชาย ๔๐ คนแห่งโรงเรียน Martinsville High School
 พังในขณะที่ทำการสัมภาษณ์เป็นส่วนตัว ประชากรที่คัดเลือกมาศึกษาในครั้งนี้ จะแบ่งออกเป็น
 ๖ กลุ่ม ๆ ละ ๑๕ คน ๒ กลุ่มแรกประกอบด้วยนักเรียนซึ่งมี Record ที่เคยกระทำความ
 ผิดในคานาระเบียบวินัย กลุ่มหนึ่งเป็นนักเรียนในเมือง อีกกลุ่มหนึ่งเป็นนักเรียนนอกเมือง
 ๒ กลุ่มถัดมาเป็นนักเรียนที่เป็นผู้นำของโรงเรียนในเมืองและนอกเมือง ๒ กลุ่มสุดท้ายเป็น
 นักเรียนที่คัดเลือกมาจากการสุ่มตัวอย่างนักเรียนเอง ทั้งในเมืองและนอกเมือง คำตอบของ
 นักเรียนที่ได้มาจากการสัมภาษณ์นี้จะถูกบันทึกไว้เป็นคำพูด แล้วจึงนำมาคัดลอกเป็นคำพิมพ์
 เรียงตามลำดับคำตอบ เพื่อนำเสนอต่อผู้ที่ทำการประเมินผล ๕ คน การประเมินผลคำ
 ตอบ จะคิกออกมาเป็นตัวเลขมี scale ตั้งแต่ ๐-๑๐๐ ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช
 Rankcorrelation, T - test ปรากฏว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางความ
 สามารถในการเห็นความแตกต่างทางศีลธรรมจรรยา ระหว่างผู้กระทำความผิดทางวินัย
 ในเมืองกับผู้นำในเมือง ระหว่างผู้กระทำความผิดทางวินัยในเมืองกับกลุ่มที่ควบคุมไม่ให้กระทำผิด
 ในเมือง ระหว่างกลุ่มผู้กระทำความผิดทางวินัยชนบทกับกลุ่มที่ควบคุมไว้ไม่ให้กระทำผิดในชนบท
 นอกจากนี้ยังพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มที่ควบคุมไว้ในเมืองกับ
 กลุ่มผู้นำในเมือง ระหว่างกลุ่มที่ควบคุมไว้จากชนบทกับกลุ่มผู้นำชนบท ระหว่างกลุ่มที่กระทำ
 ผิดในเมืองกับชนบท ระหว่างกลุ่มผู้นำในเมืองกับชนบท ระหว่างกลุ่มที่ควบคุมไว้ในเมืองกับ
 ชนบท เมื่อได้ผลการวิจัยดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มนักเรียนทั้ง ๔๐ คนนี้ใหม่ ออกเป็น
 ๕ กลุ่ม โดยอาศัย Record จาก Martinsville High School เพื่อนำมาเป็น
 ฐานในการประเมินผลสถานะทางเศรษฐกิจและครอบครัวตลอดจนสภาพทางบ้านของ
 นักเรียน ผลการวิเคราะห์จาก F-test ปรากฏว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
 ทางความสามารถในการเห็นความแตกต่างด้านศีลธรรมจรรยาของกลุ่มที่แบ่งใหม่นี้ จากผล
 ของการวิจัยในครั้งนี้ได้เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ทุกประการ การค้นพบจากการ
 วิจัยในครั้งนี้อาจสรุปได้ว่า แต่ละคนมีความสามารถแตกต่างกันในการแยกแยะหรือเห็นความ
 แตกต่างทางความประพฤติหลาย ๆ ประเภทที่แสดงออกมา นักเรียนที่มีประวัติว่าเคยเป็นผู้มี

ความคิดทางวินัยนั้น มักจะมีแนวโน้มที่มาจากครอบครัว สถานะทางเศรษฐกิจและสภาพของบ้านที่พอใช้หรือไม่ค่อยคั่นัก ขณะเดียวกัน นักเรียนที่มีประวัติของความเป็นผู้นำก็จะมีแนวโน้มที่มาจากครอบครัวที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ค่อนข้างจะดีกว่า นอกจากนั้นสภาพของบ้านยังมีอิทธิพลต่อการพัฒนาลักษณะนิสัยของเด็กวัยรุ่นมากกว่าสภาพทางเศรษฐกิจอีกด้วย

ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๙๖๕ Ramon R. Reid ^{๑๓} ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Moral and Spiritual Values: To Teach or not to Teach?" มีความมุ่งหมายที่จะสำรวจทัศนคติของครูเกี่ยวกับการสอนศีลธรรมและคุณค่าทางจิตใจในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาทั่วไป โดยผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานไว้ว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสูงกว่า คือ ธรรมจรรยาและคุณค่าทางจิตใจควรจะได้เน้นในท้องเรียนและครูมีความสำคัญมากเพราะเป็นผู้ที่มีอำนาจ และทราบว่าควรจะได้เน้นในด้านใดบ้าง และครูควรมีคู่มือไว้ใช้ประกอบการสอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยครั้งนี้โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนมัธยมจาก San Diego City School ด้วยการสุ่มตัวอย่างจากครูที่สอนในหมวดวิชาต่าง ๆ คือ วิชาศิลปศึกษา วิชาภาษาอังกฤษ วิชาเศรษฐศาสตร์ วิชาอุตสาหกรรมศิลป์ วิชาคณิตศาสตร์ วิชาดนตรี วิชาพลศึกษา วิชาวิทยาศาสตร์ และวิชาสังคมศึกษา ในโรงเรียน Junior High School จำนวน ๖๓ คน และจากโรงเรียน Senior High School จำนวน ๔๒ คน เพื่อตามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการสอนศีลธรรมและคุณค่าทางจิตใจ การสัมภาษณ์จะเรียงคำถามจากลักษณะคำถามทั่วไปจนถึงคำถามเฉพาะ รวมทั้งสิ้น ๘ คำถาม ผลการวิจัยปรากฏว่า ครู San Diego เห็นว่าครูทุกคนควรสอนศีลธรรมจรรยาและคุณค่าทางจิตใจในท้องเรียน นอกจากนั้นครูใน Junior High School มีความเห็นว่า ควรจะเน้นการสอนเกี่ยวกับศีลธรรมจรรยาและคุณค่าทางจิตใจมากกว่า ครูใน Senior High School แต่ผลที่น่าสนใจก็คือ ครู Senior High School เห็นว่า ครูที่สอนในวิชาต่าง ๆ ควรจะได้แทรกการสอนศีลธรรมไว้ด้วย

^{๑๓}Ramon R. Ried. "Moral and Spiritual Values: To Teach or Not to Teach?" Journal of Secondary Education, Vol. 40, No. 2, February, 1965. p. 77-80.

ในวิชาที่สอน มากกว่าครูใน Junior High School และครูที่มีประสบการณ์มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป จะมีความรู้ลึกซึ้งกว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า ๕ ปี ในเรื่องที่ว่าควรจะจัดการสอนศีลธรรมโดยตรง ซึ่งครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่าเห็นว่า ไม่ควรจัดสอนโดยตรง เกี่ยวกับหนังสือคู่มือการสอนศีลธรรมนั้น ปรากฏว่าครูหลายคนไม่รู้เรื่องหนังสือคู่มือที่มีคุณค่าสำหรับครู และครูส่วนมากไม่เคยใช้หนังสือคู่มือเลย แมว่าจะรู้เรื่องหนังสือคู่มือก็ตาม ในตอนท้ายของการวิจัยผู้วิจัยได้เสนอแนะไว้ว่า หากประเทศยังคงปล่อยให้ เป็นอิสระ ไม่มีการสอนเรื่องคุณค่าทางจิตใจแล้วก็อาจจะเกิดปัญหาใหญ่ทางด้านศีลธรรมว่า คนเราไม่มีศีลธรรมจรรยาและไม่มีคุณค่าทางจิตใจ จิตใจไม่งาม ดังนั้น ครูทุกคนที่สอนวิชาต่าง ๆ ทั่ว วิชา ก็ควรจะได้เอาใจใส่อบรมนักเรียนให้มีจิตใจที่เจริญกว่า คือ สอนให้มีศีลธรรมจรรยาที่ดี มีคุณค่าทางจิตใจดีกว่า เพื่อจะได้เป็นพลเมืองดีของชาติต่อไปในอนาคต

ปี ค.ศ. ๑๙๖๙ John F. Eible^{๑๘} ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Moral Judgment of Children In Need of Parents" เพื่อที่จะศึกษาว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในเรื่องของ Moral Judgment ระหว่างกลุ่มอายุและเพศของเด็กหรือไม่ อะไร เป็นผลจากการบังคับของผู้ใหญ่ที่มีต่อการสนองตอบเกี่ยวกับ Moral Judgment ของเด็กเหล่านี้ ความร่วมมือของกลุ่มเพื่อนและการตอบแทนซึ่งกันและกันจะมีผลอะไรบางอย่างต่อการสนองตอบเกี่ยวกับ Moral Judgment ของเด็ก และสติปัญญา กับคำตอบทาง Moral Judgment จะมีความสัมพันธ์กันอย่างไรอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีแจกข้อทดสอบแก่เด็กที่คัดเลือกไว้ศึกษาจำนวน ๓๔ คน ที่อาศัยอยู่ในสถานเลี้ยงเด็ก โดยจะแบ่งอายุของเด็กออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ อายุ ๖-๘ ปี อายุ ๑๐-๑๐ ปี อายุ ๑๔-๑๖ ปี ข้อทดสอบประกอบด้วยเรื่องราวที่ผู้วิจัยสร้างสภาพการณ์ขึ้น เพื่อให้ผู้ตอบ

^{๑๘} John F. Eible. "Moral Judgment of Children In Need of Parents" Dissertation Abstract, Vol.29, No.10, April 1969.

ใช้ความคิดพิจารณาในการตอบ นอกจากนั้นยังใช้เครื่องมืออื่น ๆ ประกอบการวิจัยครั้งนี้ ควบคู่คือ Semantic Differential, The Vineland Social Maturity Scale and a Sociometric Measure ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลที่รับมาอาจสรุปได้ว่า อายุ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญประการหนึ่งต่อระดับวุฒิภาวะของการประเมินคุณค่าทางศีลธรรม ส่วนการสนองตอบทาง Moral Judgment ทั้งที่เป็นเพศหญิงและชาย ไม่มีความแตกต่างกันมากนัก ส่วนการบังคับของผู้ใหญ่ความร่วมมือของกลุ่มเพื่อน และการตอบแทนซึ่งกันและกัน ยังไม่มีผลออกมาอย่างแน่ชัดนักต่อการสนองตอบทาง Moral Judgment ของเด็ก นอกจากนี้ยังปรากฏว่า เด็กที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มีข้อจำกัดนั้น ย่อมถูกจำกัดทางด้านการพัฒนาวุฒิภาวะในทาง Moral Judgment ควบคู่จากการค้นพบนี้ แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า สิ่งแวดล้อม ระดับเศรษฐกิจและสังคม ประสบการณ์ของเด็กมีอิทธิพลต่อระดับวุฒิภาวะในทาง Moral Judgment ของเด็กเป็นอย่างมาก และเด็กที่ตอบการพ่อแม่เหล่านี้มีแนวโน้มที่จะเป็นอิสระในการสนองตอบทาง Moral Judgment มากกว่าที่จะพิจารณาจากผู้ใหญ่หรือเพื่อน เพื่อให้ได้การสนองตอบที่เหมาะสม

ในปีเดียวกันนี้ William Harry Yound ^{๑๕} ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Teaching About Religion in Secondary School Social Studies" เพื่อมุ่งที่จะวิเคราะห์ปัญหาทางการสอนศาสนาในวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษา และเสนอแนะ Resource Unit สำหรับการสอนเกี่ยวกับศาสนาของโลกที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์หรือวัฒนธรรมของโลก โดยใช้วิธีการวิจัยแบบการตรวจสอบและสำรวจปัญหาทางการสอนศาสนาในวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ในขั้นแรกผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบอย่างคร่าว ๆ ในด้านแบบแผนของการสอนศาสนาในประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและกฎหมายของสหรัฐอเมริกา รวมทั้งปัญหาของการสอนศาสนาในสมัยนี้ด้วย ขั้นที่ ๒ เป็นการสำรวจลักษณะพื้นฐาน และวิธีการสอนสังคมศึกษา รวมทั้งสำรวจปัญหาและวิเคราะห์ความเข้าใจในการตั้ง

^{๑๕}William Harry Yound. "Teaching About Religion in Secondary School Social Studies" Dissertation Abstract. Vol.29, No.10, April 1969.

วัตถุประสงค์ของการสอนศาสนาที่ปรากฏออกมาในทางพฤติกรรม ชั้นที่ ๓ เป็นการสำรวจปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาวิชาสังคมศึกษาในปัจจุบัน โดยเฉพาะเรื่องของจุดมุ่งหมายของการสอน การพัฒนาหลักสูตรให้ตรงกับการศึกษาประวัติศาสตร์หรือวัฒนธรรม และการสอนให้นักเรียนเกิดความคิดใคร่ครวญ (Reflective Thinking) จากนั้น ผู้วิจัยจึงนำผลของการศึกษาทั้ง ๓ ชั้นนี้ มาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษิตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ในคานการวางแผนการสอนศาสนาต่าง ๆ ของประชาชนชาวอินเดียน ญี่ปุ่น ตะวันออกกลาง และสหรัฐอเมริกา โดยนำข้อเขียนและคำอธิบายของชาวฮินดู ของพระสงฆ์นิกายเซน ของพวกมุสลิม และของพระนิกายโรมันคาทอลิก และนิกายโปรเตสแตนต์ มาวิเคราะห์ในด้านความเชื่อนี้ พิธีกรรมและการปฏิบัติต่าง ๆ ของประชาชนที่นับถือศาสนานั้น ๆ ข้อเสนอแนะจากข้อเขียนและคำอธิบายต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์นี้ สามารถจะนำมาใช้เป็นแหล่งที่จะใช้เป็นแนวทาง — สำหรับวิธีการเรียนการสอนเกี่ยวกับศาสนาแบบ Inquiry-Centered Methods ได้ นอกจากนี้ในหน่วยการสอน ครูก็ควรจะพยายามค้นหาวิธีการส่งเสริมเราใจให้นักเรียนช่วยกันลองตั้งกฎเกณฑ์ และข้อสรุปอย่างกว้าง ๆ เกี่ยวกับศาสนาที่นับถือกันในสังคมเพื่อจะช่วยให้ลักษณะของประเพณีที่ต่างกันทางศาสนากระจ่างชัดเจขึ้น และครูก็ควรจะต้องหลีกเลี่ยงการประเมินคุณค่าและการ เปรียบเทียบคุณค่าความดีของประเพณีทางศาสนาแต่ละศาสนาที่แตกต่างกันด้วย